

MESLEKİ MÜZİK EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERİN PSİKOLOJİK İHTİYAÇLARININ VE YAŞAM DOYUMLARININ İNCELENMESİ

Nilay ÖZAYDIN¹

Sema SEVİNÇ²

Mehmet Engin DENİZ³

ÖZET

Bu araştırmanın amacı Müzik Eğitimi Bölümü ve Devlet Konservatuarı öğrencilerinin psikolojik ihtiyaçları ve yaşam doyumlarının anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığının saptanarak aralarındaki ilişkinin belirlenmesidir. Araştırma genel tarama modellerinden ilişkisel tarama türüne uygun olarak desenlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubu 191 öğrenciden oluşmaktadır. Öğrencilerin 98'i kız öğrenci ve 93'ü ise erkek öğrencidir. Öğrencilerin yaş ortalaması 21.68 (Ss: 2.27)'dir. Araştırma verileri psikolojik ihtiyaçlar ölçeği ve kimlik bilgileri anketi kullanılarak toplanmıştır. Araştırma sonucunda fakülte değişkenine göre öğrencilerin yaşam doyumlarının anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür ($p>.05$). Fakülte değişkenine göre öğrencilerin psikolojik ihtiyaçlar alt boyutları başarı ihtiyacı alt boyutunda anlamlı düzeyde bir farklılaşma gözlenirken ($p<.05$); ilişki, özerklik ve başatlık ihtiyaçlarının ise anlamlı düzeyde farklılaşmadığı gözlenmiştir ($p>.05$). Bu sonuçlara göre devlet konservatuarı öğrencilerinin başarı ihtiyacı eğitim fakültesi öğrencilerinden yüksek olduğu görülmüştür. Öğrencilerin yaşam doyumları ile başarı, özerklik ve başatlık ihtiyaçları arasında anlamlı düzeyde pozitif bir ilişki saptanmıştır. Yaşam doyumunu ile ilişki ihtiyacı arasında ise anlamlı düzeyde bir ilişki saptanmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik Eğitimi, Psikolojik İhtiyaçlar, Yaşam Doyumu

¹Uzman/ Necmettin Erbakan Üniversitesi, Devlet Konservatuarı, nozay3@hotmail.com

²Doç.Dr./Necmettin Erbakan Üniversitesi, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, semasevinc@konya.edu.tr

³Prof.Dr./ Yıldız Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü edeniz@yildiz.edu.tr

AN EXAMINATION OF PSYCHOLOGICAL NEED AND LIFE SATISFACTIONS OF STUDENTS RECEIVING VOCATIONAL MUSIC EDUCATION

ABSTRACT

The purpose of this study is to determine whether psychological needs and life satisfactions of students in the departments of music education and conservatory vary significantly and to what extent these two are related. This study was carried out in relational survey, one of the general survey models. Study group consists of 191 students, 98 of whom are girls and 93 are boys. The average age of the students is 21.68 (Ss: 2.27). Data for the study were collected using Psychological Needs Scale and identity information survey. As a results of the study, it was observed that the life satisfaction of the students didn't change significantly as regards the faculty dependent ($p>.05$). While a significant difference was observed in need for success which is one of the sub-aspects of their psychological needs ($p<.05$); the relation was not significant in terms of autonomy and dominance ($p>.05$). As a result, Students' need for success in the department of state conservatory was seen to be higher than that in that in the faculty of education. There appeared a significantly positive relation between students' life satisfactions and autonomy and dominance whereas there didn't appear any significant relation between life satisfaction and need for relation.

Keywords: Music Education, Psychological Needs, Life Satisfaction

1. GİRİŞ

İnsan ihtiyaçlarının çoğu fizyolojik ve psikolojik içeriklidir. Psikolojik ihtiyaçların karşılanması ve doyurulması fizyolojik ihtiyaçlara bağlıdır (Cüceloğlu, 1992, s. 235). Her insanın kendine özgü ihtiyaçları vardır ve bu ihtiyaçlar bireyin belli davranışları göstermesi için güdülenmesine neden olur (Baymur, 1985, s. 65).

Öğretim sürecinde her öğrencinin çok farklı özellikleri, nicelikleri ve yetenekleri vardır. Öğrenci davranışlarının en önemli özelliklerinden birisi bunların çok denli ve karmaşık oluşudur. Özellikle psikolojik olayların nedenlerini bulmak kolay değildir. Çünkü davranışlar üzerinde dışarıdan olduğu kadar, organizmanın içinden gelen birçok etmenin de rolü vardır (Baymur, 1985). Birey öğrenimi sırasında, duyu organlarının uyarımı ile doğru orantılı olarak başarı gösterir. Bu yönden eğitimin etkinliği, bireyin duyuşsal yaşamı ile ilişkilidir. Bu duyuşsal atmosfer, öğrenmeyi engelleyici veya destekleyici biçimde etkiler. (Tabachnick ve Zeichner, 1984, ss. 28-36).

Bireyler elde etmek istediklerini elde etmek için sürekli harekete geçerler. Bireyleri harekete geçiren etmenlerden birisi de kuşkusuz ihtiyaçlarıdır. İhtiyaçlar farklı durum ve olaylarda farklılaşır (Berenbaum, Dizen ve Kerns, 2005, ss. 1140-1157) . İhtiyaç, bireyin fizyolojik ve sonradan kazanılan herhangi bir eksikliği ya da yetmezliği olarak da tanımlanabilir (Morgan, 1984). İhtiyacın hissedilmesine neden olan gerginlik, ihtiyacın doyurulmasıyla ortadan kalkmakta ve bir tatmin duygusu yaşanmaktadır (aktaran Cihangir Çankaya, 2009).

Glasser (1998), “ yaşama, ait olma, güç, özgürlük ve eğlence adlı beş temel ihtiyacın doğuştan genetik yapımızda olduğunu” belirtmiştir (aktaran Frey ve Wilhite, 2005). Öz-belirleme kuramı ile bireylerin psikolojik ihtiyaçlarını (yeterlik, ilişki ve özerklik) doyurma arzusu üzerine odaklanan bireylerin yaşamlarının doğasında olan temel psikolojik ihtiyaçları tanımlamışlardır. Öz belirleme kuramı, özerklik, ilişki ve yeterlik alanlarındaki doğuştan gelen ihtiyaçlara odaklanır. Yeterlik psikolojik ihtiyacı bireyin yapacağı görevleri nasıl ve ne şekilde etkili olacağı ve bundan sağladığı doyum üzerinde durur. İlişki ihtiyacı, bireyin çevresi ile ilişki kurma gereksinimini ifade eder. Birey çevresi ile kurduğu ilişkilerin arzularına uygun olmasını ister ve bu ilişkilerden doyum sağlamak ve güvende olmak ister. Birey ilişki ihtiyacını giderirken bağımsız olmak ve en önemlisi de ilişkinin başlaması ve kontrolünü kendi elinde bulundurmak ister. Özerklik ihtiyacında birey kendi duygularına göre davranmak ister ve kendisi bir işe girişme veya başlatma arzusunu duyar (aktaran Kesici, 2008, ss. 493-500).

Psikolojik ihtiyaçların doymu öznel iyi olma üzerinde etkiye sahiptir. Bireyin iyi olma durumunun günden güne, zamandan zamana ve mekândan mekâna nasıl değişiklikler gösterdiğini araştıran çalışmalar bulunmaktadır. Bireyin iyi olma durumundaki bu farklılaşma, bireyin günlük yaşamında temel psikolojik ihtiyaçlarını karşılayıp karşılayamadığıyla açıklanabilir (Kasser ve Sheldon, 1995). Öz-belirleme kuramında özerklik, yeterlik ve ilişkili olma olarak ifade edilen temel psikolojik ihtiyaçlar, bireylerin amaçlarına ulaşmaları için çabalarını, tam olarak fonksiyonda bulunmalarını ve iyi olma düzeylerinin yükselmesini sağlamaktadır. Temel ihtiyaçların doyurulmasını destekleyen sosyal çevreler ve bireysel farklılıklar bulunurken; özerkliğin, yeterliğin ya da ilişkili olmanın engellenmesi güdülenme

düzeinin düşmesine, performans düşüklüğüne ve iyi olmada azalmaya neden olmaktadır (aktaran Cihangir Çankaya, 2009, ss. 691-711)

Yaşam doymu, bireylerin seçtikleri kriterlere göre yaşam niteliklerini bir bütün olarak değerlendirmeleridir. Argyle (1987), e göre “ doyum; rahatlık, bir şeylerin ne kadar iyi gittiğini ve nasıl gitmiş olduğunu değerlendirmesinin bir göstergesidir.” Yaşam doymunun haz alma düzeyi ve bilişsel düzey olmak üzere iki düzeyi vardır. Haz alma düzeyi, kişinin yaşadığı hoş yaşantıların birey üzerinde bıraktığı etkilerin derecesidir. Diğer bir ifade ile genellikle kişinin kendisini nasıl hissettiğidir. Yaşam doymu kişinin yaşamını bilişsel ve duyuşsal olarak değerlendirmesi sonucunda oluşmaktadır. Ayrıca yaşam doymu, yaşamın bütün olarak değerlendirilmesi sonucu elde edilen genel yaşam doymu yargısı olduğu gibi yaşamın belli alanlarının değerlendirilmesi sonucunda da elde edilmektedir.(aktaran Terzi, 2005)

Yaşam doymu kavramının bir parçası olan doym, beklentilerin, gereksinimlerin, istek ve dileklerin karşılanmasıdır. Yaşam doymu genel olarak kişinin bütün yaşamını ve bu yaşamın tüm boyutlarını içerir. Yaşam doymu, belirli bir duruma ilişkin doym değil, genel olarak tüm yaşantılardaki doymdur. Yaşam doymu; mutluluk, moral gibi değişik açılardan iyi olma halini ifade eder (Vara, 1999)

Yaşam doymu aynı zamanda, bir bireyin kendi belirlediği kriterlere uygun bir biçimde bireyin tüm yaşamını pozitif değerlendirmesi olarak tanımlanmaktadır (Diener, Emmons, Griffin ve Larsen 1985 ss. 71-75). Köker (1991), e göre “ yaşam doymu, kişinin iş, boş zaman ve diğer zaman dilimlerindeki yaşamına gösterdiği duygusal tepki veya tutumdur.”

Veenhoven (1996), yaşam doymunu bir bütün olarak yaşamın bütün kalitesinin, pozitif olarak gelişiminin derecesi olarak tanımlarken, yaşam doymunun belirleyicilerini yaşamdaki değişimler (toplumun kalitesi, toplumdaki yeri, kişisel yetenekleri), yaşam olaylarının gidişatı, tecrübeli olmak (hazsal tecrübenin işlevi, sevmek ya da sevmemek, duyguların içsel üretimi, hoşlanma kapasitesi), gelişimin içsel ilerlemesi (hesap etme ya da sonuç çıkarma) duyguların temelindeki anlamlar, yaşam alanı ve bütününe gelişimindeki farklar, yaşam doymu ve doym alanı arasındaki ilişkiyi ifade etmektedir. (aktaran Acar, Akandere ve Baştuğ, 2009, s. 22)

Üniversite öğrencileri günlük yaşantılarında olsun akademik konularda olsun pek çok problemle baş etmek zorundadır. Öğrencilerin problemlerinin üstesinden gelememesi onların yaşam doymularını da olumsuz yönde etkileyecektir. Bireylerin çevreleriyle sağlıklı ve etkili iletişim kurabildiği oranda yaşamından doym sağlaması beklenir.(Deniz ve Yılmaz, 2004).

Müzik, insanı psikolojik ve fizyolojik olarak etkiler. Müziğin insanı kavrayabilmesi, etkileyebilmesi kişinin estetik düzeyiyle orantılıdır. Kişi, yaşantısına uygulayabildiği, özlem ve gereksinimlerini karşılayan, bunları yansıtan nitelikteki müzikleri algılar ve kullanır. Bu da insanla müzik arasında kurulan bir bağ olduğunu göstermektedir (Dinçer, 1988, s. 41).

Müziğin performansı ve müziğe katılım şimdiye kadar anlatılan davranışsal konular kadar karmaşık ve kontrol edilmesi oldukça zor alanlardır (Otacioğlu, 2008, s. 5). Mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin psikolojik ihtiyaçlarının ve yaşam doyumlarının incelendiği bu çalışmanın, müzik öğretmeni adayları üzerinde gerçekleştirilmesi, onların mesleki verimlerini olumlu yönde etkileyecek ve müzik öğretmeni yetiştiren kurumlar için fayda sağlayacaktır.

Literatür incelendiğinde, ülkemizde mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin psikolojik ihtiyaçlarının ve yaşam doyumlarının incelendiği bir araştırmaya rastlanmadığından böyle bir çalışmaya gerek duyulmuştur.

Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır.

1. Öğrencilerin fakülte değişkenine göre yaşam doymu puan ortalamaları anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?
2. Öğrencilerin fakülte değişkenine göre psikolojik ihtiyaçlar alt boyutları puan ortalamaları anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?
3. Öğrencilerin yaşam doymuları ile psikolojik ihtiyaçları arasında anlamlı düzeyde bir ilişki var mıdır?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma genel tarama modellerinden ilişkisel tarama türünde bir araştırmadır. Tarama modelleri, “geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Bu modelde önemli olan, var olanı değiştirmeye kalkmadan gözlemleyebilmektir”. İlişkisel tarama modelleri “iki ya da daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir” (Karasar, 2008).

2.2. Araştırma Grubu

Bu araştırmanın araştırma grubu Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi ve Dilek Sabancı Devlet Konservatuarında öğrenimlerine devam eden öğrencilerden oluşmaktadır. Öğrencilerin 98’i kız öğrenci ve 93’ü ise erkek öğrencidir. Öğrencilerin yaş ortalaması 21.68 (Ss: 2.27)’dür. Araştırma grubunun özelliklerine ilişkin tanımlayıcı istatistikler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Örneklemi Oluşturan Öğrencilerin Fakülte ve Sınıf Göre Dağılımı

	I. Sınıf	II. Sınıf	III. Sınıf	IV. Sınıf	Hazırlık	Toplam
Eğitim Fakültesi	35	33	29	30	-	127
Devlet Konservatuarı	22	9	11	7	15	64
Toplam	57	42	40	37	15	191

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırma verileri Psikolojik İhtiyaçlar Ölçeği ve Yaşam Doyumu Ölçeği kullanılarak toplanmıştır.

Psikolojik İhtiyaçlar Ölçeği: Yeni Psikolojik İhtiyaçlar Değerlendirme Ölçeğinin İngilizce olan özgün formu, ölçeği geliştiren M. Teresa Heckert'dan elektronik posta yoluyla sağlanmıştır. Ölçeğin uyarlama çalışması için, önce YPİDÖ araştırmacı tarafından Türkçe'ye çevrilmiştir. Ölçek dört alt boyuttan oluşmuştur. Başarı alt boyutu 5, ilişki alt boyutu 5, özerklik alt boyutu 5 ve başatlık alt boyutu ise 5 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin puanlama, her bir madde için 1 ile 5 arasında değişmektedir. Ölçeğin test tekrar test güvenilirliğine bakılmış olup başarı ($r = .87, p < .01$), ilişki ($r = .47, p < .01$), özerklik ($r = .66, p < .001$) ve başatlık ($r = .67, p < .01$) boyutlarında anlamlı ilişkiler bulunmuştur.

Yaşam Doyumu Ölçeği: Diener vd., (1985), tarafından geliştirilen Yaşam Doyumu Ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlanması Köker (1991), tarafından yapılmıştır. Global yaşam doyumunu ölçen ölçek 5 maddeden oluşmakta ve her madde 7 seçeneğe göre değerlendirilmektedir. Ölçeğin güvenilirlik çalışmaları sonucunda; test-tekrar test güvenilirliği $r = .85$, madde-test korelasyonları ise $.71$ ile $.80$ arasında hesaplanmıştır.

2.4. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma verileri toplandıktan sonra kodlanarak bilgisayar ortamına aktarılmış ve analizler için hazır hale getirilmiştir. Verilerin analizinde fakülteler arasındaki farklılıkların saptanmasında t testi ve öğrencilerin yaşam doyumları ile psikolojik ihtiyaçları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla da korelasyon tekniği uygulanmıştır.

3. BULGULAR

Araştırma bulguları alt problemlere bağlı olarak aşağıda sırasıyla sunulmuştur.

Öğrencilerin fakülte değişkenine göre yaşam doyumu puan ortalamaları anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?

Öğrencilerin fakülte değişkenine göre yaşam doyumu puan ortalamalarının anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan istatistiksel işlemler tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2: Fakülte Değişkenine Göre Öğrencilerin Yaşam Doyumu Puanlarına Ait t Testi Sonuçlar

Bağımlı Değişken	Fakülte	n	\bar{X}	Ss	t	P
Yaşam Doyumu	Eğitim	127	25.02	4.83	-.189	.85
	Devlet Konservatuarı	64	25.18	6.04		

Tablo 2 incelendiğinde fakülte değişkenine göre öğrencilerin yaşam doyumlarının anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür ($p>.05$).

Öğrencilerin fakülte değişkenine göre psikolojik ihtiyaçlar alt boyutları puan ortalamaları anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?

Öğrencilerin fakülte değişkenine göre psikolojik ihtiyaçlar alt boyutları puan ortalamalarının anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan istatistiksel işlemler tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3: Fakülte Değişkenine Göre Öğrencilerin Psikolojik İhtiyaçlar Alt Boyutları Puanlarına Ait t Testi Sonuçları

Bağımlı Değişken	Fakülte	n	\bar{X}	Ss	T	P
Başarı	Eğitim	127	19.66	3.11	-4.380	.000
	Devlet Konservatuvarı	64	21.43	2.35		
İlişki	Eğitim	127	15.67	2.71	1.369	.173
	Devlet Konservatuvarı	64	15.14	2.47		
Özerklik	Eğitim	127	18.73	2.92	.476	.635
	Devlet Konservatuvarı	64	18.51	2.99		
Başatlık	Eğitim	127	18.01	3.64	.031	.975
	Devlet Konservatuvarı	64	18.00	3.07		

Tablo 3 incelendiğinde aile yapısı değişkenine göre öğrencilerin psikolojik ihtiyaçlar alt boyutları başarı ihtiyacı alt boyutunda anlamlı düzeyde bir farklılaşma gözlenirken; ilişki, özerklik ve başatlık ihtiyaçlarının ise anlamlı düzeyde farklılaşmadığı gözlenmiştir ($p>.05$). Bu sonuçlara göre devlet konservatuvarı öğrencilerinin başarı ihtiyacı eğitim fakültesi öğrencilerinden yüksek olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin yaşam doyumları ile psikolojik ihtiyaçları arasında anlamlı düzeyde bir ilişki var mıdır?

Tablo 4: Öğrencilerin Yaşam Doyumları ile Psikolojik İhtiyaçlar Alt Boyutları Arasındaki İlişki

		Başarı	İlişki	Özerklik	Başatlık
Yaşam Doyumu	R	.25	.01	.18	.18
	P	.001	.944	.014	.013
	N	191	191	191	191

Tablo 4 incelendiğinde öğrencilerin yaşam doyumları ile başarı, özerklik ve başatlık ihtiyaçları arasında anlamlı düzeyde pozitif bir ilişki saptanmıştır. Yaşam doyumunu ile ilişki ihtiyacı arasında anlamlı düzeyde bir ilişki bulunmamıştır.

4. TARTIŞMA VE YORUM

Araştırma sonuçları incelendiğinde öğrencilerin cinsiyet değişkeni açısından psikolojik ihtiyaçlar alt boyutlarından başarı, özerklik ve başatlık puan ortalamalarının anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir ($p>.05$). Öğrencilerin cinsiyet değişkeni açısından psikolojik ihtiyaçlar ilişki alt boyutu puan ortalamaları anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır. Erkek öğrencilerin ilişki ihtiyacı kız öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksektir.

Çelikkaleli ve Gündoğdu (2005) eğitim fakültesi öğrencilerinin psikolojik ihtiyaçlarını incelemiş, özerklik ve ilişki psikolojik ihtiyaçlarında cinsiyete göre anlamlı bir fark görememiştir. Bu bulgu, daha önce yapılan araştırmaların bulguları ile tutarlı görünmektedir. Bu sonuca göre kızlar erkeklerden daha çok özerklik ve ilişki ihtiyacı içerisindedirler. Daha önce de belirtildiği gibi, organizmada bazen bir yoksunluktan bazen de fazlalıktan kaynaklandığı düşünülen ihtiyacın, uygun objenin elde edilmesi ile biteceği varsayılmaktadır (aktaran Kuzgun, 2000). Buradan yola çıkarak, kızların erkeklere göre daha kapalı ortamda yetişmelerinin ve toplumun kızlara yönelik baskıcı yaklaşımının bir sonucu olarak kızların bu baskılardan göreceli olarak kurtuldukları üniversite ortamında erkeklere göre özerklik ve ilişki psikolojik ihtiyaçlarını daha yüksek düzeyde hissettikleri düşünülebilir.

Öğrencilerin fakülte değişkenine göre yaşam doyumlarının anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür ($p>.05$). Fakülte değişkenine göre psikolojik ihtiyaçlarında, başarı ihtiyacı alt boyutunda anlamlı düzeyde bir farklılaşma gözlenirken; ilişki, özerklik ve başatlık ihtiyaçlarının ise anlamlı düzeyde farklılaşmadığı gözlenmiştir ($p>.05$). Bu sonuçlara göre devlet konservatuarı öğrencilerinin başarı ihtiyacının eğitim fakültesi öğrencilerinden yüksek olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin yaşam doyumları ile başarı, özerklik ve başatlık ihtiyaçları arasında anlamlı düzeyde pozitif bir ilişki saptanmıştır. Yaşam doyumunu ile ilişki ihtiyacı arasında anlamlı düzeyde bir ilişki bulunmamıştır.

KAYNAKÇA

Akandere, M. - Acar, M. - Baştuğ, G. (2009). Zihinsel ve Fiziksel Engelli Çocuğa Sahip Anne ve Babaların Yaşam Doyumu ve Umutsuzluk Düzeylerinin İncelenmesi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (22).

Baymur, F. (1985) Genel Psikoloji (7. Baskı). İstanbul: İnkılap Kitabevi.

Cüceloğlu, D. (1992) İnsan ve Davranışı (8. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Cihangir, Çankaya, Z. (2009) Öğretmen Adaylarında Temel Psikolojik İhtiyaçların Doyumu ve İyi Olma. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 7(3), 691-711.

Çelikkaleli, Ö. - Gündoğdu, M. (2005) Eğitim fakültesi Öğrencilerinin Psikolojik İhtiyaçları. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 6(9), 43-53.

Deniz, E. - Yılmaz, E. (6-9 Temmuz 2004) Üniversite Öğrencilerinin Duygusal Zeka Yetenekleri Ve Yaşam Doyumları Arasındaki İlişki (Bildiri). *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya.

Diener, E. - Emmons, R. A. - Larsen, R. J. - Griffin, S. (1985) The satisfaction with Life Scale. Journal of Personality Assessment, 49 (1), 71-75.

Dinçer, Mahir (1988) Türkiye’de Okulöncesi Öğretim, İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumlarında Müzik Eğitimi Nasıl Olmalıdır?. Orkestra Dergisi, (182).

Dizen, M. - Berenbaum, H. - Kerns, J. G. (2005) Emotional awareness and psychological needs, Cognition and Emotion, 19 (8), 1140-1157

Frey, L. M. - Wilhite, K. (2005) Our five basic needs: Application for understanding the function of Behavior. Intervention in School and Clinic, 40(3), 156-160.

Glasser, W. (1998) Choice theory: A new psychology of personal freedom (1th Edition). New York: HarperCollins.

Karasar, N. (2008) Bilimsel Araştırma Yöntemi (18. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kesici, Ş. (2008) Yeni Psikolojik İhtiyaç Değerlendirme Ölçeğinin Türkçe Formunun Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması: Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonuçları. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 20, 493-500.

Köker, S. (1991) Normal ve Sorunlu Ergenlerin Yaşam Doyumu Düzeylerinin Karşılaştırılması. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Kuzgun, Y. (2000) Meslek Danışmanlığı, Uygulamalar Kuramlar. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

Lundberg, N. R. (2007) Research update: Creating motivational climates. *Parks& Recreation*, 42(1), 22-26.

Morgan, C. T. (1984) Psikolojiye Giriş (18. Baskı). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü Yayınları.

Otacıoğlu, G. S. (2008) Müzik Psikolojisi (1. Baskı). Ankara: Öğreti Yayınları.

Ryan, R. M. (1995) Psychological needs and the facilitation of integrative process. *Journal of Personality*, 63(3), 397-427.

Sheldon, K. M. - Kasser, T. (1995) Coherence and congruence: Two aspects of personality integration. *Journal of Personality and Social Psychology*, 68, 531-543.

Tabachnick, R. B. - Zeichner, K. M. (1984) The impact of the student teaching experience on the development of teacher prespective. *Journal of Teacher Education*, 35 (6), 28-36.

Terzi, Ş. (2005) Öznel İyi Olmaya İlişkin Psikolojik Dayanıklılık Modeli, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Vara, Ş. (1999) Yoğun Bakım Hemşirelerinde İş doyumunu ve Genel Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi, Yüksek Lisan Tezi, E. Ü. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Veenhoven, R. (1996) The study of life satisfaction. In: W. E. Saris, R. Veenhoven, A. C. Scherpenzeel, & B. Bunting (Eds). *A comparative study of satisfaction with life in Europe* pp. Eotvos University Press, 11-48.